

АРХЕОЛОГІЯ

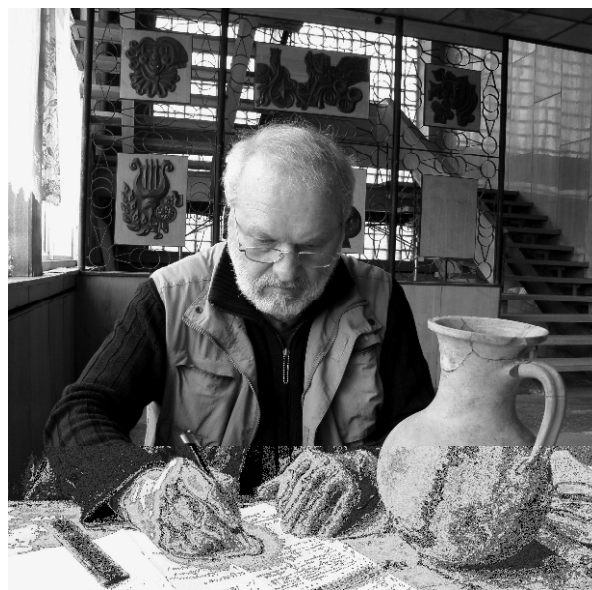
ДО ЮВІЛЕЮ ОЛЕКСАНДРА ВОЛОДИМИРОВИЧА СИМОНЕНКА

«Погребальна археологія – это живая жизнь!»

Каламбур О.В. Симоненка

24 серпня 2015 року нашому вельмишановному Вчителеві та члену редакційної колегії журналу «Емінак» Олександрові Володимировичу Симоненку, виповнилося 65 років. Для тих, кому не пощастило як нам, і хто особисто незнайомий з ювіляром, наводимо історичну довідку: Олександр Володимирович Симоненко – відомий в Україні та далеко за її межами сарматознавець, доктор історичних наук, член-кореспондент Германського археологічного інституту, провідний науковий співробітник відділу археології раннього залізного віку Інституту археології НАН України, керівник та очільник Пізньоскіфської археологічної експедиції (ПАЕ).

Існує неформальна класифікація археологів, яка поділяє їх на кабінетних вчених і археологів-польовиків. Проте, ця «досконала типологія» руйнується ювіляром – адже, маючи значний науковий доробок у вигляді багатьох статей і монографій, Олександр Володимирович провів майже 30 польових сезонів на розкопках курганів і ґрунтових могильників на півдні України, у Росії, Молдові й Угорщині. Напевно тому, засновуючи ПАЕ, йому вдалося врахувати всі недоліки та надбання попередніх експедицій, щоб організувати свою, з максимальним комфортом для життя та роботи її співробітників. Нам дуже приємно, що ювілей Олександра Володимировича співпав з ще однією знаковою подією – п'ятиріччям ПАЕ, яку ми і наші чудові миколаївські студенти вважаємо нашою рідною експедицією. Саме тому цей нарис до Дня Народження

нам хочеться присвятити польовій діяльності Олександра Володимировича, познайомити читачів із сторінками життя О.В. Симоненка в експедиції.

Цікавинка долі: Олександр Володимирович розпочав свій трудовий шлях в Інституті гідротехніки та меліорації, де брав участь у дослідженнях на моделі головної споруди магістрального каналу Каховської зрошувальної системи, а потім прямо звідти потрапив до складу Херсонської археологічної експедиції (ХАЕ), яка протягом 20 років досліджувала кургани на шляху того самого каналу. Відтоді Олександр Володимирович перейнявся любов'ю до херсонських степів, курганів, сарматів і велетенської лопати типу «чірва», яку – повну землею – не можуть підняти більшість сучасних студентів-практикантів. З легким презирством дивлячись на це, ювіляр згадує, що в ХАЕ цією лопатою він і його товариші «по

зброї» кидали з 2-метрової глибини. Веселими та повчальними історіями про працю і побут ХАЕ Олександр Володимирович залюбки ділиться з нами за вечерею у польовому таборі і, сподіваємося, скоро напише спогади.

Пізньюскіфську археологічну експедицію Олександр Володимирович започаткував 2011 року, коли створилася можливість продовжити розкопки славнозвісного Червономаяцького могильника, який колись досліджували московські археологи Е.О. Симонович та О.О. Гей. З того часу с. Червоний Маяк став постійною базою експедиції, яка вже дослідила більше 20 поховань і планує продовжувати розкопки кожного літа. Скромні фінанси на це надає Херсонська ОДА, а робочі руки – археологічна лабораторія «Лукомор'є» Миколаївського національного університету, керована Кирилом Горбенком. Праця у «Маяках», як називають Червоний Маяк миколаївці, вважається археологічною практикою. Тут Олександр Володимирович посвятив у археологи кілька поколінь миколаївських студентів, деякі з яких і нині приїждять на розкопки вже як волонтери.

Восени 2014 – навесні 2015 рр. ПАЕ працювала на пізньюскіфському поселенні Львове, яке отримало статус городища: під час розкопок були простежені вал, рів і фундамент оборонного муру I ст. н.е. Ми з подивом довідалися, що доля вже вдруге приводить Олександра Володимировича у

це красиве та багате на археологію село. Тут 1973 року він починав свій шлях у степовій курганній археології, вперше потрапивши на південь у складі ХАЕ. Тут, у Львовому, наш ювіляр почав формуватися як археолог. Ми вважаємо, що у нього це вийшло чудово.

Олександр Володимирович докладає багато зусиль і винахідливості в облаштуванні експедиційного побуту, демонструючи на власному прикладі, що не буває в експедиції проблеми чи справи, не вартої уваги її керівника. Як талановитий організатор, він завжди береться за найважчу та найнуднішу справу, може поладити все на світі і готує найсмачніший польовий плов.

Особливою рисою, що характеризує Олександра Володимировича, є його тепле ставлення до тварин. Мова йде навіть не про хатніх улюбленців, а про всіх собак і кішок, які час від часу з'являлися у нашому таборі, «прибивалися», як кажуть, до експедиції, чи мешкали поряд, у сусідів. Олександр Володимирович ніколи не пожаліє для тварини консерви, поладить собачу будку, купить ліки, новий ціпок чи нашійник, просто погладить, йдучи двором у справах. Тварини це відчують і завжди радісно вітають Симоненка.

Хотілося б сказати кілька слів про Олександра Володимировича як про нашого Вчителя. Він є дуже демократичною людиною, завжди прислухається до думки своїх учнів, а це, відверто кажучи, рідко зустрінеш серед докторів наук, старших колег. Ми це дуже цінуємо, хоч, на жаль, і нечасто говоримо це йому в очі. Більшість колег знає ювіляра як доволі емоційну людину, але ті, хто знайомий з ним близько, знає, що він вміє легко пробачати і не тримає зла за колишні непорозуміння. Терпіння Олександра Володимировича дозволило нам навчитися багатьох аспектів самостійної польової та наукової роботи. Ми з гордістю дивимося, як наш вчитель і сам ніколи не перестає вчитися. Щоб це не було – нова мова, комп'ютерна програма, новітній гаджет – О.В. Симоненку непритаманні ретроградні погляди. І в науці Олександр Володимирович з

гідністю визнає, що певні ідеї вже віджили свій час. Він постійно проводить «роботу над власними помилками» і завжди закликає до цього колег. Приємно, що інтереси Олександра Володимировича не обмежуються лише його власною спеціалізацією. Художня література, музика та кіно, сучасні тенденції – з ним можна обговорювати все на світі, дискутувати на будь-які теми.

Сповнений сил та енергії, Олександр Володимирович цінує життя і здоров'я. Хто підбурює всіх зранку в експедиції приймати холодний душ? Хто не нехтує ранковою зарядкою? Олександр Володимирович власним прикладом доводить, що людина може і повинна змінюватися на краще.

Міцного здоров'я, бадьорості й наснаги, творчого драйву та довгих-довгих років життя ми бажаємо нашому ювіляру!

Від друзів, колег і від себе особисто
Олена Дзюладзе, Денис Сікоза

СПИСОК ДРУКОВАНИХ ПРАЦЬ СИМОНЕНКА ОЛЕКСАНДРА ВОЛОДИМИРОВИЧА

1975

1. Сарматские погребения на Нижнем Днепре // Новейшие открытия советских археологов. – К., 1975. – Ч. 2. – С.62-63.

1976

2. Новые сарматские погребения Нижнего Поднепровья // Открытия молодых археологов Украины. – К., 1976. – Ч. 2. – С.41-42.

1977

3. Курганная группа Широкое III // Курганы Южной Херсонщины. – К., 1977. – С.5-33 (Е.В. Черненко)¹.

4. Новые сарматские погребения Нижнего Поднепровья // Скифы и сарматы. – К., 1977. – С.221-230.

1978

5. О контактах сарматской и зарубинецкой культур в Поднепровье // Археологические

исследования на Украине в 1976-1977 гг. – Ужгород, 1978. – С.70-71 (А.И. Кубышев).

1979

6. О сарматских поясах // Памятники древних культур Северного Причерноморья. – К., 1979. – С.51-54.

1980

7. Конские налобники III – II вв. до н.э. // Археологические исследования на Украине в 1978-1979 гг. – Днепропетровск, 1980. – С.99.

8. Рец.: Ранний железный век у виданьях научных установ Північного Кавказу // Археологія. – 1980. – 33. – С.97-100 (С.В. Черненко, В.Ю. Мурзін).

1981

9. Сарматы в Среднем Поднепровье // Древности Среднего Поднепровья. – К., 1981. – С.52-68.

10. Об одном типе узды сарматского времени // Актуальные проблемы археологических исследований на Украине. – К., 1981. – С.68-69 (В.М. Зубарь).

1982

11. О позднескифских налобниках // Древности Степной Скифии. – К., 1982. – С.237-245.

12. Сарматские погребения на Полтавщине // Археологія. – 1982. – 37. – С.84-86 (Л.М. Корнілко).

1984

13. О семантике среднего фриза Чертомлыцкой амфоры // Скифо-сибирский мир. – Кемерово, 1984. – С.74-76.

14. Сарматские мечи и кинжалы на территории Северного Причерноморья // Вооружение скифов и сарматов. – К., 1984. – С.129-147.

15. О снаряжении боевых коней первых веков н.э. // Там же. – С.148-155 (В.М. Зубарь).

1985

16. Ольвия и сарматы // Проблемы исследования Ольвии. – Парутино, 1985. – С.73-75.

1986

17. Пізньоскіфський комплекс з с. Мар'ївка Миколаївської області // Археологія. – 1986. – 56. – С.63-68.

1987

18. Про взаємовідносини сарматів та носіїв

¹ У дужках вказані співавтори.

зарубинецької культури // Археологія. – 1987. – 58. – С.56-63 (А.І. Кубишев, О.В. Покляцький).

19. О семантике среднего фриза Чертомлыцкой амфоры // Скифы Северного Причерноморья. – К., 1987. – С.140-144.

20. Из истории взаимоотношений Ольвии и сарматов в I в. н.э. // Античная цивилизация и варварский мир в Подонье-Приазовье. – Новочеркасск, 1987. – С.54-56.

21. Появление сарматов в Северном Причерноморье (о «раннесарматских» погребениях Украины) // Проблемы археологии степной Евразии. – Кемерово, 1987. – Ч. 2. – С.64-66.

22. Из истории взаимоотношений Ольвии и варваров в I в. н.э. // Киммерийцы и скифы. – Кировоград, 1987. – Ч. 2. – С.64-66.

23. Военное дело населения степного Причерноморья в III в. до н.э. – III в. н.э. – Автореф. дис... канд. истор. наук. – К., 1987.

24. Кельто-италийские шлемы в Восточной Европе // Проблемы археологии Поднепровья. – Днепропетровск, 1987. – С.104-113.

1989

25. Доспех сарматов Прикубанья // Тезисы докладов 1-й Кубанской археологической конференции – Краснодар, 1989. – С.78-80.

26. Про егнічну належність Фарзоя та Інісмєя // Археологія. – 1989. – № 1. – С.41-47 (Б.І. Лобай).

27. О периодизации сарматской культуры // Скифия и Боспор. Археол. мат-лы к конф. памяти академика М.И. Ростовцева. – Новочеркасск, 1989. – С.117-120.

28. Импортное оружие у сарматов // Античная цивилизация и варварский мир. – Новочеркасск, 1989. – С.56-73.

29. Фарзой, Инисмей и аорсы // История и археология Нижнего Подунавья. – Рени, 1989. – С.76-78.

1990

30. «Раннесарматские» погребения Северного Причерноморья // Исследования по археологии Поднепровья. – Днепропетровск, 1990. – С.73-93 (С.В. Полин).

31. О контактах сарматов Прикубанья и Северного Причерноморья // Международные отношения в бассейне Черного моря в древности и средневековье. – Ростов-на-Дону, 1990. – С.24-25.

32. Сарматские памятники Таврии // Проблемы археологии Северного Причерноморья. – Херсон, 1990. – Ч. 2. – С.90.

33. Сарматские погребения со рвами как исторический источник // Древнейшие общности

кочевников и земледельцев на территории Северного Причерноморья. – Кишинев, 1990. – С.212-213.

34. Политические образования ранних кочевников Восточной Европы по данным археологии // Там же. – С.209-210 (В.Ю. Мурзин, Ю.В. Павленко).

35. Этруско-италийские и кельтские шлемы в Восточной Европе // Древние памятники Кубани. – Краснодар, 1990. – С.117-135 (Б.А. Раев, М.Ю. Трейстер).

1991

36. Сарматы Северо-Западного Причерноморья в I в. н.э. – К., 1991 (Б.И. Лобай).

37. Роксолани (пошук археологічних відповідностей) // Археологія. – 1991. – № 4. – С.17-28.

38. Скiфськi та сарматськi пам'ятки Таврiї // Золото степу. Археологія України. – Шлезвіг, 1991. – С.75-78 (А.І. Кубишев).

39. Поховання сарматськoї знатi бiля с. Пороги та в Ногайчинськoму курганi в Криму // Там само. – С.215-220.

40. Etrusco-Italic and Celtic Helmets in Eastern Europe // Jahrbuch des Römisch-Germanisch Zentralmuseums Mainz. – Mainz, 1991. – Bd. 38. – Teil 2. – S.465-496 (B.A. Raev, M.Ju. Treister).

1992

41. Рец.: В.И. Гросу. Хронология сарматских памятников Днепроовско-Прутского междуречья // Археологія. – 1992. – № 2. – С.153-157.

42. Фарзой и Инисмей – аорсы или аланы? // ВДИ. – 1992. – № 3. – С.148-162.

43. Некоторые особенности культурно-исторического развития сарматов Таврии // Кочевники Евразии и античный мир. – Новочеркасск, 1992. – С.148-162.

1993

44. Общее и особенное в сарматской культуре Алфёльда и Северного Причерноморья // Древнее Причерноморье. – Одесса, 1993. – С.109-111.

45. Сарматы Таврии. – К., 1993.

46. «Клады» снаряжения всадника II – I вв. до н.э.: опыт классификации и этнической интерпретации // Тезисы докладов 2-й Кубанской археологической конференции – Краснодар, 1993. – С.89-90.

47. Поховання шляхетного сармата в Побужжі // Дослідження старожитностей України. – К., 1993. – С.43-45.

48. The Late Sarmatian Bridle Set from Moldova // Communicationes Archaeologicae Hungaricae. – Budapest, 1993. – P.92-97 (S. Agulnikov).

49. Sarmatian Tribes of Great Hungarian Plane and North Pontic Region. Problem of Migrations // *Spesimina Nova*. – Pécs, 1993. – P.80-82.

1994

50. Этнические контакты сарматов Венгерской равнины и Причерноморья (к вопросу о миграционных волнах) // *Международные отношения в бассейне Черного моря в древности и средние века*. – Ростов-на-Дону, 1994. – С.80-82.

51. Ранньосарматський період в Північному Причорномор'ї // *Археологія*. – 1994. – № 1. – С.32-48.

52. Северное Причерноморье в системе сарматской культурно-исторической общности // *Проблемы истории и археологии сарматов*. – Волгоград, 1994. – С.15-17.

53. Комплекс с сарматскими знаками из Ольвии // *Ольвия-2000. Тез. докл. конф.* – Николаев, 1994. – С.56-58.

54. Сармати // *Давня історія України (навчальний посібник)*. – К., 1994. – Т. 1. – С.137-156.

55. The Problem of the Sarmatian penetration to North Pontic area according to Archaeological Data // *Il Mar Nero*. – Roma; Paris, 1994. – P.99-134.

1995

56. Catacomb Graves of the Sarmatians of North Pontic region // *A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Studia archaeologica 1*. – Szeged, 1995. – P.345-374.

57. Сарматський воїнський могильник на Середньому Пруті // *Археологія*. – 1995. – 1. – С.112-123 (С.І. Курчатова, А.Ю. Чирков).

58. Кочовики раннього середньовіччя в причорноморському степу // *Давня історія України*. – К., 1995. – Т. 2. – С.69-78.

59. Buchbesprechung: V.I. Grosu. Die Chronologie der Sarmatischen Kultur im Dnestr-Pruth-Zwischenstrom gebiet // *Eurasia Antiqua*. – 1995. – 1. – S.329-334.

1997

60. Сармати в степах Северного Причерноморья. – Николаев, 1997.

61. Скифия и сарматы // *Донские древности*. – 1997. – 5. – С.87-98 (С.В. Полин).

62. Eine sarmatische Bestattung von Südlichen Bug // *Eurasia Antiqua* – 1997. – 3. – S.389-408.

1998

63. На світанку історії. – К., 1998 (К.П. Бунятян, В.Ю. Мурзін; серія «Україна крізь віки»).

64. Некоторые особенности сарматских

могильников Днепроовского Левобережья // *Музейні читання*. – К., 1998. – С.86-90.

65. Фигурные сосуды в виде барана в сарматских погребениях // *Античная цивилизация и варварский мир*. – Краснодар, 1998. – С.68-78.

66. The Late Sarmatian Grave in Central Donbass // *Communicationes Archaeologicae Hungaricae*. – Budapest, 1998. – P.99-108 (V.A. Podobed).

67. Шлемы в комплексе вооружения сарматов и поздних скифов // *Военная археология*. – СПб., 1998. – С.164-167.

68. Сармати // *Давня історія України*. – К., 1998. – Т. 2. – С.154-176.

1999

69. Сарматське поховання з тамгами на території Ольвійської держави // *Археологія*. – 1999. – № 1. – С.106-118.

70. Сарматський комплекс из Райгорода в коллекции НМИУ // *Музей на рубежі епох: минуле, сьогодні, перспективи. Матеріали ювілейної міжнародної науково-практичної конференції* – К., 1999. – С.72-73.

71. Міграції кочовиків давньої України за сарматської доби // *Проблеми міграції*. – 1999. – 4. – С.39-45.

2000

72. Китайские и «бактрийские» зеркала у сарматов Северного Причерноморья // *Музейні читання*. – К., 2000. – С.24-28.

73. Особенности раннесарматской культуры Северного Причерноморья // *Раннесарматская культура. Формирование, развитие, хронология. Материалы IV Международной конференции «Проблемы сарматской археологии и истории»*. – Самара, 2000. – 1. – С.158-163.

74. Соотношение ранне- и среднесарматской культур в Северном Причерноморье // *Там же*. – 2. – С.187-204.

75. Могильник Днепрозаводстрой и сарматские памятники «восточной волны» в Северном Причерноморье // *Нижеволжский археологический вестник*. – Волгоград, 2000. – Вып. 3. – С.133-144.

2001

76. О датировке и происхождении античных драгоценностей из погребений сарматской знати I – начала II в. н.э. // *Боспорский феномен*. – СПб., 2001. – Ч. 2. – С.190-194.

77. Сарматський період // *Історія української культури*. – К., 2001. – Т. 1. – С.361-380.

78. On the tribal structure of some migration waves of Sarmatians to the Carpathian Basin //

International Connections of the Barbarians of the Carpathian Basin in the 1st – 5th centuries A.D. – *Asód-Nyíregyháza*, 2001. – P.117-124.

79. Chinese and East Asian Elements in Sarmatian Culture of the North Pontic Region // *Silk Road Art and Archaeology*. – Kamakura, 2001. – P.53-72.

80. Сарматський комплекс з с. Запруддя на Середній Наддніпрянщині // *Археологія*. – 2001. – № 1. – С.19-28 (Л.М. Романюк).

81. Сарматская посадка – историческая реальность или историографический миф? // Тезисы докладов III Международной Кубанской археологической конференции – Краснодар, 2001. – С.161-166.

82. Сарматы и Ольвийское государство: современная историография проблемы // *Ольвия та античний світ*. – К., 2001. – С.122-124.

83. Европейские аланы и аланы-танаиты в Северном Причерноморье // *РА*. – 2001. – № 4. – С.77-91.

84. Погребение у с. Чистенькое и «странные» комплексы последних веков до н.э. // *Нижеволжский археологический вестник*. – Волгоград, 2001. – Вып. 4. – С.92-106.

85. Bewaffnung und Kriegswesen der Sarmaten und späten Skythen im nördlichen Schwarzmeergebiet. – Mainz, 2001 (*Eurasia Antiqua* 7).

86. Рец.: Сарматы и их соседи на Дону. – Ростов-на-Дону, 2000 // *Донская археология*. – 2001. – 3-4. – С.166-174.

2002

87. Некоторые дискуссионные вопросы сарматоведения // *ВДИ*. – 2002. – 1. – С.107-122.

88. «Клад» конца II-I вв. до н.э. из Веселой Долины в кругу аналогичных древностей Восточной Европы // *Материалы и исследования по археологии Кубани*. – Краснодар, 2002. – С.78-96 (Е.Ф. Редина).

89. Михайловские «рюмки» // *Северное Причерноморье в античное время*. – К., 2002. – С.132-136.

90. Сарматы Северного Причерноморья // *Великая Скифия (учебное пособие)*. – Запорожье, 2002. – С.148-161.

91. Комплекс из Чистенького: дата и этнокультурная принадлежность // *Международные отношения в бассейне Черного моря в древности и средние века*. – Ростов-на-Дону, 2002. – С.118-122.

92. Латенский и римский импорт в сарматских памятниках Северного Причерноморья // *Античная цивилизация и варварский мир*. – Краснодар, 2002. – С.94-99.

93. Сарматські поховання на півдні

Тернопільщини // *Матеріали та дослідження з археології Прикарпаття та Волині*. – 2002. – 8. – С.108-111 (Ю.М. Малєєв).

94. Sarmatian relics of «Eastwave» at North Pontic region // *Silk Road Art and Archaeology*. – 2002. – 8. – P.1-28.

2003

95. Glass and Faience Vessels from Sarmatian Graves of North Pontic Region // *Journal of Glass Studies*. – 2003. – 45. – P.41-58.

96. Еще раз о рвах на сарматских могильниках Северного Причерноморья // *Старожитності I тисячоліття нашої ери на території України*. – К., 2003. – С.148-157.

97. Связи сарматских племен Поднепровья и Подонья в I в. н.э. // *Международные отношения в бассейне Черного моря в древности и средние века*. – Ростов-на-Дону, 2003. – С.38-39.

2004

98. Перстень царя Инисмея // *Боспорский феномен*. – СПб., 2004. – С.285-290 (А.А. Архипов).

99. Хронология и периодизация сарматских памятников Северного Причерноморья // *Сарматские культуры Евразии: проблемы региональной хронологии*. – Краснодар, 2004. – С.134-173.

100. Eine sarmatische Bestattung mit Tamga-Zeichen im Gebiet Olbias // *Eurasia Antiqua*. – 2004. – 10. – S.199-227.

101. Eine sarmatische Bestattung im Kurgan Kamova Mogila bei Krivoj Rog // *Eurasia Antiqua*. – 2005. – 10. – S.269-280 (А.А. Мельник).

102. Китайские и центральноазиатские элементы в сарматской культуре Северного Причерноморья // *Нижеволжский археологический вестник*. – Волгоград, 2004. – Вып. 6. – С.45-65.

103. «Проблема III в. до н.э.» – вариант решения? (рец.: В.Н. Клепиков. *Сарматы Нижнего Поволжья в IV-III вв. до н.э.* – Волгоград, 2002) // *Там же*. – С.297-303.

104. Сарматы и гибель Великой Скифии // *Kimmerowie, Scytowie, Sarmaci. Księga poświęcona pamięci profesora Tadeusza Sulimirskiego*. – Kraków, 2004. – S.367-374 (С.В. Полин).

105. Некоторые позднесарматские элементы в черняховских ингумациях // *Боспорские исследования*. – Симферополь; Керчь, 2004. – VII. – С.208-214.

106. Седло сарматского времени // *Проблемы археологии Нижнего Поволжья*. – Волгоград, 2004. – С.222-226.

2005

107. Тираспольские курганы, «странные» комплексы и сираки на Днестре // Четвертая Кубанская археологическая конференция (тезисы и доклады). – Краснодар, 2005. – С.255-259.

2006

108. Несколько замечаний по поводу разного подхода // Раннесарматская и среднесарматская культуры. Проблемы соотношения. – Волгоград, 2006. – С.101-117.

109. Стекло миллефиори в сарматских погребениях // *Liber Archaeologicae*. Сб. статей, посвященный 60-летию Б.А. Раева. – Краснодар, 2006. – С.137-152.

2007

110. Мечи и кинжалы прохоровского типа на территории Украины // Вооружение сарматов. Региональная типология и хронология. – Челябинск, 2007. – С.99-113.

111. Стекланные и фаянсовые изделия из Ногайчинского кургана (к дискуссии о дате памятника) // Археология, этнография и антропология Евразии. – 2007. – 1 (29). – С.57-66.

112. Рец.: Maria A. Ocir-Gorjaeva. Pferdegeschirr aus Chošeutovo. Skythischer Tierstil an der Unteren Wolga. Archäologie in Eurasien. Band 19. Mainz am Rhein, 2005 // Археологія. – 2007. – № 3. – С.109-111.

113. «Странные комплексы»: от эпохи Латена до могилы Неизвестного солдата // Боспорский феномен: сакральный смысл региона, памятников, находок. – СПб., 2007. – С.268-273 (Б.А. Раев).

2008

114. На північно-західній межі Причорноморської Сарматії // Старожитності Верхнього Придністров'я. – К., 2008. – С.148-149.

115. Сарматоведение между наукой и фантазией // Отражение цивилизационных процессов в археологических культурах Северного Кавказа и сопредельных территорий (Юбилейные XXV Крупновские чтения по археологии Северного Кавказа). Тез. докл. – Владикавказ, 2008. – С.337-341.

116. Тридцать пять лет спустя (послесловие-комментарий) // А.М. Хазанов. Очерки военного дела сарматов. – СПб., 2008. – С.238-286.

117. Römische Importe in sarmatischen und maiotischen Gräbern zwischen Unterer Donau und Kuban (Archäologie in Eurasien. Bd. 25). – Mainz: Verlag Philipp von Zabern, 2008. – S.3-264

(I.I. Marčenko, N.Yu. Limberis).

118. Мистецтво сарматів Північного Причорномор'я // Історія українського мистецтва. – К., 2008. – Т. 1. – С.230-261.

119. Сарматские катафрактары: научный фольклор и возможности исследования // Нижневолжский археологический вестник. – Волгоград, 2008. – Вып. 9. – С.272-287.

2009

120. Călăreții stepelor. Sarmati în spațiul Nord-Pontic. – Cluj-Napoca, 2009 (Vitalie Bârcă).

121. Ножки-подставки римских сосудов из сарматских погребений // Нижневолжский археологический вестник. – Волгоград, 2009. – Вып. 10. – С.401-407.

122. До легенди про сарматських катафрактаріїв // Эпоха раннего железа. Сборник научных трудов к 60-летию С.А. Скорого. – К.; Полтава, 2009. – С.355-366 (Серия «Археология и древняя история Украины»).

123. «Фалар» из «Давыдовского клада» // Гунны, готы и сарматы между Волгой и Дунаем. – СПб., 2009. – С.65-79 (Б.А. Раев).

2010

124. The Eye Beads – Amulets of Warriors of the 3rd-1st Centuries BC // Tracii și veciniilor în Antichitate. The Thracians and Their Neighbours in Antiquity. Studia in Honorem Valerii Sîrbu. – Brăila, 2010. – P.197-213 (O. Dzeladze).

125. Сарматские всадники Северного Причерноморья. – СПб., 2010.

126. О связях Северного Причерноморья и Закубанья в эпоху позднего эллинизма // Проблемы хронологии и периодизации археологических памятников и культур Северного Кавказа. XXIV-е Крупновские чтения по археологии Северного Кавказа. Тезисы докладов – Магас, 2010. – С.117-120 (Е.С. Дзnelадзе).

127. Die Sarmaten in den Steppen des nordlichen Schwarzmeerraumes // Goldener Horizont. 4000 Jahre Nomaden der Ukraine. Katalog der Ausstellung Oberosterreichische Landesmuseen, Schlossmuseum, Linz, Marz bis August 2010. – Linz, 2010. – S.130-137.

128. Cultura Sarmatilor // Istoria Moldovei. Epoca Preistorica și Antica. – Chișinău, 2010. – P.556-581.

129. Намистини – воїнські амулети III-II ст. до н.е. // Археологія. – 2010. – 3. – С.22-34 (О.С. Дзnelадзе).

130. «Гунно-сарматы» (к постановке проблемы) // Нижневолжский археологический вестник. – Волгоград, 2010. – Вып. 11. – С.392-402.

131. О военном деле сарматов Северного Причерноморья // Роль кочевников евразийских степей в развитии мирового военного искусства. Научные чтения памяти Н.Э. Масанова. – Алматы, 2010. – С.26-42.

2011

132. Об изготовлении шлемов типа Монтефортино // Европейская Сарматия. Сборник, посвященный Марку Борисовичу Щукину. – СПб., 2011. – С.116-124.

133. Конский убор из большого кургана Васюринской горы // Боспорский феномен: Население, языки, контакты: Материалы международной научной конференции (Санкт-Петербург, 22-25 ноября 2011). – СПб., 2011. – С.598-602.

134. Римский импорт у сарматов Северного Причерноморья. – СПб., 2011. – 272 с.

135. Заметки о погребальном обряде поздних сарматов Северного Причерноморья // Нижневолжский археологический вестник. – Вып. 12. – Волгоград, 2011. – С.169-182.

2012

136. Богатое сарматское погребение у с. Весняное // Золото, конь и человек. Сборник статей к 60-летию А.В. Симоненко. – Киев, 2012. – С.207-226.

137. Сарматское погребение с тамгами на территории Ольвийского государства. – Там же. – С.241-262.

138. Стекланные и фаянсовые сосуды из сарматских погребений Украины. – Там же. – С.273-294.

139. Сарматское погребение в кургане Камова Могила. – Там же. – С.295-308.

140. Могилы сарматских «царей» I – начала II в. н.э. в Северном Причерноморье // Архасівські читання. – Миколаїв, 2012. – С.87-90.

141. О крестовидных и подковообразных «псалях» раннесарматского времени // Евразия в скифо-сарматское время. Памяти Ирины Ивановны Гушиной. – Тр. ГИМ. – Вып. 191. – М., 2012. – С.208-216.

142. Сарматское погребение в Ногайчинском кургане: окончание диалога // Stratum Plus. – 2012. – 4. – С.327-338.

143. Новые раскопки позднескифского могильника Красный Маяк // АДУ 2011. – Київ, 2012. – С.450-451. (О.А. Гей).

144. On the Problem of the «Huns-Sarmatians» // ANABASIS. Studia Classica et Orientalia 3 (2012).

– P.289-301.

2013

145. Позднескифский могильник Красный Маяк: история исследования // Архасівські читання. Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. – Миколаїв, 2013. – С.73-75.

146. Trade and Trophy: Near East Imports in the Sarmatian Culture // Bronze and Iron Age from Eurasia – Gender between Archaeology and Anthropology. Proceedings of the 13th International Colloquium of Funerary Archaeology. Buzău-Romania, 17th-21th October 2012 (Mousaios 2013 XVIII). – P.303-324.

147. Полихромные сбруйные наборы позднеримского времени из Сарматии и Пантикапея // Варварский мир северопонтийских земель в сарматскую эпоху. Сборник статей к 60-летию А.Н. Дзиговского. – Киев, 2013. – С.223-241.

148. Римский и провинциальный импорт у сарматов Северного Причерноморья. Типология и хронология. – Saarbrücken: Palmarium Academic Publishing, 2013. – 359 с.

149. Еще раз о налобниках с крючком // Шестая международная Кубанская археологическая конференция. Материалы конференции. – Краснодар, 2013. – С.376-380.

2014

150. Шлемы сарматского времени в Восточной Европе // Stratum Plus. – 2014. – 4. – С.249-284.

151. Вивчаючи Пороги: інтерпретації через 30 років // Матеріали міжнародної наукової конференції «Сарматія від Алтаю до Дунаю» (до 30-річчя відкриття «царських» поховань біля с.Пороги Ямпільського р-ну). – Вінниця, 2014. – С.19-21.

2015

152. Периодизация военного дела кочевников Евразии в эпоху раннего железа // Война и военное дело в скифо-сарматском мире: материалы Международной научной конференции, посвященной памяти А.И. Мелюковой (Кагальник, 26-29 апреля 2014 г.) – Ростов-на-Дону, 2015. – С.172-179.

153. Псевдоаттический шлем из хутора Апостолиды: историко-археологический контекст // Stratum Plus. – 2015. – 4. – С.237-256.